

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 510/2015-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky Mgr. Márie Kolíkovej, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 526/2014 a jeho uznesením z 19. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2015 prostredníctvom emailu doručená a 16. apríla 2015 písomne doplnená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners s. r. o., [REDACTED], konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky Mgr. Márie Kolíkovej, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 526/2014 a jeho uznesením z 19. novembra 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je občanom Spojených štátov amerických, ktorý spolu s [REDACTED] 1. mája 2012 uzatvoril v Spojených štátoch amerických manželstvo, z ktorého pochádzajú dve maloleté deti. Manželka sťažovateľa podala 6. decembra 2013 na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) návrh na rozvod manželstva. Spolu s návrhom na rozvod manželstva podala aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia týkajúceho sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k ich maloletým deťom, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 37 P 325/13-24 z 10. decembra 2013 tak, že obe maloleté deti zveril na čas do rozhodnutia o rozvode a úprave práv a povinností k maloletým deťom do osobnej starostlivosti ich matky, sťažovateľovi s nimi upravil styk a tiež mu určil vyživovaciu povinnosť.

Dňa 29. júla 2014 podala matka maloletých detí na okresnom súde v poradí druhý návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhala predbežnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k obom maloletým deťom a navrhla tri alternatívy znenia jeho petitu.

Okresný súd o predmetom návrhu matky maloletých detí rozhodol uznesením č. k. 37 P 325/14-85 z 24. októbra 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), ktorým jej návrh v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol.

Proti uzneseniu okresného súdu podala matka maloletých detí odvolanie v rozsahu, v ktorom bol jej návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý, týmto odvolaním sa na podklade dôvodov v ňom uvedených domáhala zmeny uznesenia okresného súdu v podobe vyhovenia jej návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Krajský súd ako súd odvolací po tom, ako vec prerokoval, rozhodol o odvolaní matky maloletých detí uznesením č. k. 11 CoP 526/2014-110 z 19. novembra 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) tak, že uznesenie okresného súdu v spojení s jeho opravným uznesením zmenil a sťažovateľovi na čas do rozvodu manželstva zakázal styk s maloletými deťmi, čím zároveň zmenil aj uznesenie okresného súdu č. k. 37 P 325/13-24 z 10. decembra 2013 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP 154/14-175 z 23. apríla 2014 v časti úpravy styku, a vo zvyšnej časti uznesenie okresného súdu potvrdil.

Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ 11. marca 2015 na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie, pričom z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v dovolacom konaní namieta, že mu postupom krajského súdu bola odňatá možnosť pred ním konať, a v zásade uplatňuje obdobnú argumentáciu ako v konaní pred ústavným súdom.

Sťažovateľ proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podal podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodňuje okrem iného takto:

„Uznesením Krajského súdu v Bratislave, č. k. 11 CoP 526/2014-110 zo dňa 19. novembra 2014 bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivý proces, rovnosť v konaní a právo na tlmočníka podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd..., čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a č. 47 ods. 3 a 4 ako aj právo na súkromný a rodinný život podľa článku 8 ods. 1 a 2 Dohovoru aj čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a čl. 41 ods. 1 a ods. 4 Ústavy SR, a to tým, že v predmetnom konaní, prebiehajúcom pred Krajským súdom v Bratislave, bola postupom voči účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. Krajský súd v Bratislave v konaní o odvolaní voči uzneseniu Okresného súdu Bratislava III, č. k. 37 P 325/14-58 zo dňa 26. 08. 2014, vo veci starostlivosti súdu o maloletú [REDAKOVANÉ] a maloletú [REDAKOVANÉ] žiadnym spôsobom neumožnil... sťažovateľovi, sa vyjadriť, pričom je potrebné osobitne poukázať na skutočnosť, že sa jednalo o cudzinca a predbežné opatrenie odvolacieho súdu zakázalo otcovi styk s maloletými deťmi.“

Sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti aj s odkazom na zákonnú právnu úpravu procesného inštitútu predbežného opatrenia upraveného v Občianskom súdnom poriadku a niektoré právne závery formulované ústavným súdom a Ústavným súdom Českej republiky v rámci ich rozhodovacej činnosti polemizuje s niektorými právnymi závermi krajského súdu vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia k spôsobu aplikácie predbežného oparenia vo veci maloletých detí, pričom v závere svojej argumentácie po podrobnej aplikácii testu proporcionality v kolízii stojacích záujmov účastníkov konania konštatuje porušenie ním označených práv.

Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol o porušení ním označených práv uznesením krajského súdu, napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, rozhodol o povinnosti krajského súdu zaplatiť mu finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €, ako aj o povinnosti krajského súdu uhradiť mu trovy konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež žiada, aby ústavný súd postupom podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) *odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu z dôvodu, že jeho uplatňovanie narušá jeho vzťah s maloletými deťmi, čo pre neho predstavuje neodstrániteľnú ujmu, ktorú spolu s maloletými deťmi budú musieť znášať po celý zvyšok života.*

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 a 4 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 526/2014 a jeho uznesením z 19. novembra 2014.

Zo zistení ústavného súdu uskutočnených aj v súčinnosti s najvyšším súdom vyplýva, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ 11. marca 2015 dovolanie, o ktorom do dňa predbežného prerokovania sťažnosti najvyšší súd ako dovolací súd ešte nerozhodol.

Ústavný súd v súvislosti so skutočnosťou, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal aj dovolanie, poukazuje na svoju doterajšiu ustálenú judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie tohto účinného oprávneného právneho prostriedku oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. Iná interpretácia by v danej veci mala za následok nežiaducu situáciu, keď by to isté rozhodnutie súčasne preskúmavali tak všeobecný súd, ako aj ústavný súd. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02).

Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Úloha ústavného súdu pri poskytovaní ústavnej ochrany základným právam a slobodám predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, uplatnenie ktorého nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 467/2013).

V okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne

rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre uplatňuje právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 142/2010), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd v záujme právnej istoty sťažovateľa zároveň poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), v ktorých vyslovil, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale ju pri predbežnom prerokovaní podľa zásady ratio temporis odmietol ako

neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2015